

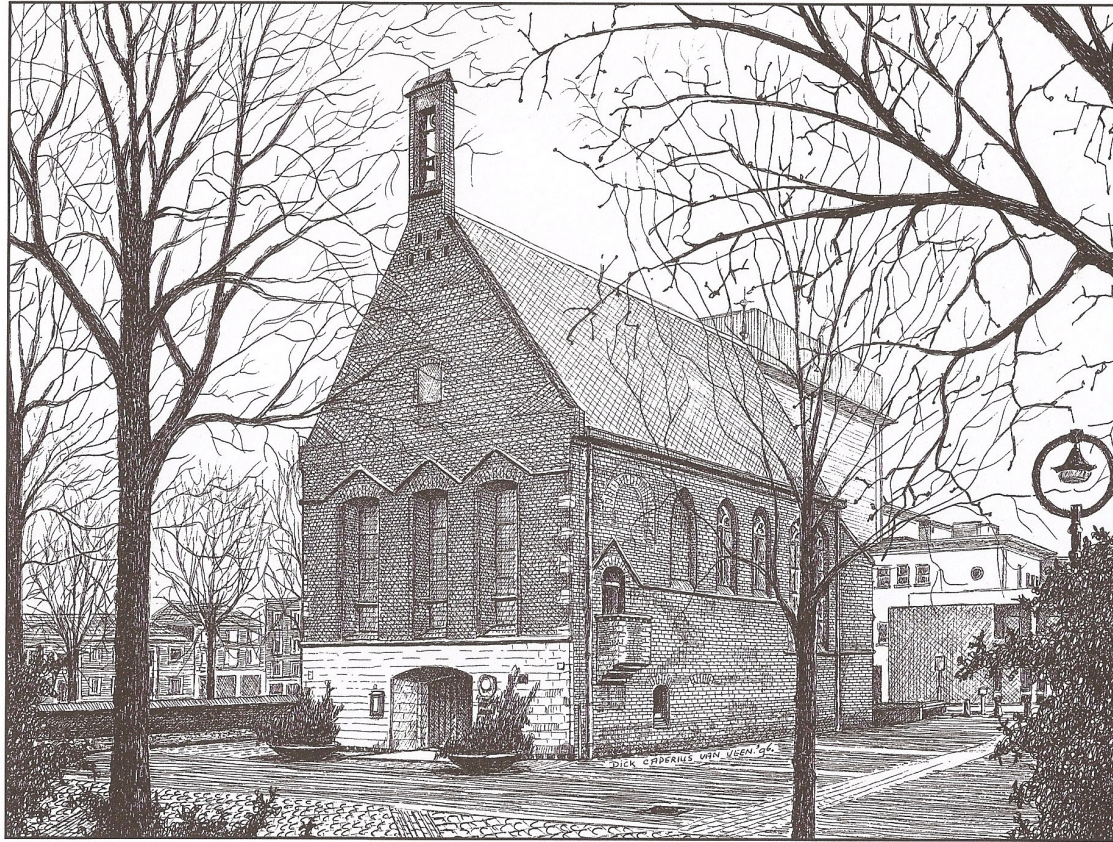
Tussen Agnieten en Waalse vluchtelingen

“Het is een schande voor Arnhem dat dit oude kerkje, dit historisch monument, waarvan de restauratie met kerstmis 1952 was voltooid met grote liefde en ten koste van grote geldelijke offers, telkens het mikpunt is van vernielingen door de Arnhemse jeugd. Een schande voor Arnhem, dat een uniek gebouw door zijn vrije ligging telkens weer het mikpunt wordt van baldadigheid”.

Groot was de ergenis van de chroniqueur in de Arnhemse Courant van 19 juni 1961 over de teloorgang van de fraaie kloosterkapel aan de rand van de binnenstad die wij thans nog altijd kennen als de Waalse Kerk. Later verrees het politiebureau er pal naast. Wellicht dat dit een einde heeft gemaakt aan de voortdurende steniging van de ramen. Niettemin blijven er nog altijd twijfels bestaan over de ligging van de kerk in deze moderne tijd. “Door kaalslag staat de kapel er wat wezensvreemd bij”, schreef het Monumentenadviesbureau ooit.

Dat was anders bij de bouw van de kapel in 1450, toen hij deel uit maakte van het klooster van de zusters van Sint Agnes, de twaalfjarige Romeinse martelares voor Christus en patroon van kinderen en jonge meisjes. Het oord van devotie bleef in het bezit van haar volgelingen tot 1636. Daarna veranderde het Agnietenconvent in Sint Catharina Gasthuis. Arme zwervers konden in dit oord destijds onderdak en verpleging vinden.

Op enige afstand van dat gasthuis, in de Broerenkerk van de vroegere minnebroeders nabij de Kleine Oord,

werden sinds 1615 diensten gehouden voor de Walen uit de zuidelijke Nederlanden. De reformanten waren in 1568 tijdens de opmars van Alva door het zuiden gevlucht voor de Spanjaarden. Overal hadden de Walen sindsdien hun eigen gemeenten opgericht. Die eerste vluchtelingengolf werd later gevolgd door een tweede, tussen 1680 en 1750. De laatste golf had alles te maken met

Lodewijk XIV, die in Frankrijk was begonnen met de vervolging van reformatiegezinde Hugenoten.

De Waalse gemeente kreeg in 1751 toestemming om in de Catharina-kerk diensten te houden. Pas veel later, in 1859, werd de gemeente eigenaar van die kapel. Deze moet er in die tijd vervallen bij hebben gestaan, want in 1860 nam de Arnhemse architect L.H. Eber-

son het herstel ter hand. Hij breidde de kapel uit met een achthoekige kerkeradskamer. Typierend voor de Waalse kerk van toen waren ook een houten klokkentorentje op de nok van het dak en een ijzeren toegangshek met een ingang aan de Walstraat. De oude kloostergebouwen eromheen waren inmiddels gesloopt.

Tijdens de laatste jaren van de

Tweede Wereldoorlog werd de Waalse Kerk volledig in de as gelegd. De architecten ir. W. de Bruyn en ir. J. Baron van Asbeck brachten de kapel weer terug in het stadsbeeld, maar dan in een gedeeltelijk middeleeuwse vorm, zonder de vroegere pleisterlaag. De kerkeradskamer van Eberson keerde niet meer terug en de kapel kwam er eenzaam bij te staan. Het was die kerk die in de jaren na de restauratie veelvuldig doelwit werd van vandalisme. “Zaterdagmorgen hebben we bij dit stille kerkje rond gedwaald”, schreef de chroniqueur van de Arnhemse Courant. “Bij de kansel liggen stukken glas, die de koster telkens weer met een verdrietig gezicht moet opruimen. Een dag later vindt hij hetzelfde schouwspel weer in de omgeving van de oude fraaie banken. Er is een steunfonds opgericht: *Redt de Waalse Kerk*”.

Er viel genoeg te redden. De chroniqueur vervolgde: “Wie in dit kleine Huis des Heren rond kijkt, wordt getroffen door de prachtige preekstoel, die dateert uit 1624 en een geschenk is van de Abdis Anna van Reuschberg”. Bovendien was daar het prachtige orgel van Carl Philipp König uit 1777, dat de Keulenaar ooit voor Nijmegen had gebouwd. Het orgel had de verwoesting van de Waalse Kerk in die stad daar tijdens een verschrikkelijk bombardement in 1944 overleefd. In februari 1957 was het orgel naar de kerk in Arnhem verplaatst.

Met de kapel is het uiteindelijk allemaal goed gekomen: het rijksmonument werd tijdens de jaren tachtig met geld van diverse overheden gerestaureerd. De *Eglise Wallone* had weer een godshuis om trots op te kunnen zijn, zonder schimmel op de muren.